

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 10.06.2021р.

м. Одеса

№65/26-р/к

Справа №18-01/2020

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Комунальне підприємство “Южненське міське бюро технічної інвентаризації” (ідентифікаційний код юридичної особи 22492593) (далі - КП “ЮМБТІ”) у 2019 та I півріччі 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року в межах території, підпорядкованій Южненській міській раді, як таке що не мало жодного конкурента на цьому ринку.

Дії КП “ЮМБТІ”, які полягають у встановленні завищеної вартості на послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

За порушення на КП “ЮМБТІ” накладено штраф у розмірі 900 грн.

Адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи №18-01/2020 про порушення КП “ЮМБТІ” законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання першого відділу досліджень та розслідувань Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі — Відділення) від 22.04.2021 №65-03/38п

ВСТАНОВИЛА

1. ПРЕДМЕТ СПРАВИ

Дії КП “ЮМБТІ”, які є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, а саме встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Дії КП “ЮМБТІ”, які є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, полягають у наступному.

КП “ЮМБТІ” безпідставно включає певні роботи до складу послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в

установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, що в результаті призводить до завищення вартості таких послуг.

2. ВІДПОВІДАЧ

КП “ЮМБТІ” знаходиться за адресою: будинок 1/2, вул. Т. Г. Шевченка, місто Южне, Одеська обл., 65481, ідентифікаційний код юридичної особи 22492593, основний вид економічної діяльності за КВЕД — 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах.

Відповідно до статуту КП “ЮМБТІ” (пункт 2 розділу II), який затверджено рішенням Южненської міської ради від 26.04.2001 № 408-XXIII (зі змінами), основними видами діяльності КП “ЮМБТІ” є, зокрема:

- ведення на основі реєстрації правовстановлювальних документів єдиного державного реєстру нерухомості на закріпленій території;
- державна реєстрація прав власності на об'єкти нерухомості (без землі);
- надання інформації по письмовому запиту фізичним та юридичним особам на підставі чинного законодавства;
- зберігання та доповнення технічного та реєстраційного архіва, видача довідок, вкопіровка з планів та копій по матеріалам технічного та реєстраційного архіва державним установам, підприємствам, кооперативам, іншим громадянам;
- надання інформації по технічній інвентаризації по запитах юридичних осіб;
- тощо.

Таким чином, КП “ЮМБТІ” є суб'єктом господарювання у значенні статті 1 Закону України “Про захист економічної конкуренції”.

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

Південним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі — Відділення) на підставі статей 7, 17 Закону України “Про Антимонопольний комітет України”, пунктів 3 та 8 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, за дорученням Антимонопольного комітету України від 20.03.2020 №13-01/273 (вх. №65-01/264К від 23.03.2020) проводиться дослідження ринку надання платних послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01.01.2013.

В процесі проведення дослідження на підставі статей 7, 17, 22, 22¹ Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Відділення листами вих. № 65-02/720 від 09.04.2020, вих. №65-02/1069 від 12.03.2021 направило вимоги про надання інформації КП “ЮМБТІ” та отримало необхідні для подальшого розслідування документи та матеріали листом вх. № 65-01/924 від 14.05.2020 та вх.№65-01/947 від 01.04.2021.

Листом від 02.10.2020 №65-02/2506 КП “ЮМБТІ” було направлено розпорядження від 01.10.2020 №65/18-рп/к про початок розгляду справи №18-01/2020 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Листом від 28.04.2021 №65-02/1691 відповідачу направлено попередні висновки від 22.04.2021 № 65/13-пв/к у справі №18-01/2020 та у відповідь отримано лист від 19.04.2021 №01-09-78 (вх.№65-01/1142 від 22.04.2021).

4. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

Аналіз та дослідження становища КП “ЮМБТІ” на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01.01.2013 здійснювався відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за №317/6605 (далі – Методика).

КП “ЮМБТГ” надає послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

4.1. Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

Відповідно до пункту 3.1 Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- КП “ЮМБТГ”;

- послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

Інша господарська діяльність КП “ЮМБТГ”, крім послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

4.2. Визначення товарних меж ринку

Згідно з пунктом 5.1 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Відносини, що виникають у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, регулюються Законом України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”, Інструкцією про порядок проведення технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна, затвердженою наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24.05.2001 № 127 (у редакції наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 26.07.2018 № 186, який набрав чинності з 15.01.2019 року), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 10.07.2001 за № 582/5773 (далі – Інструкція), та іншими нормативно-правовими актами України.

Згідно з пунктом 1 частини першої статті 2 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (далі – державна реєстрація прав) – офіційне визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на нерухоме майно, обтяжень таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Пунктом 2 частини першої статті 2 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” передбачено, що Державний реєстр речових прав на нерухоме майно (далі – Державний реєстр прав) - єдина державна інформаційна система, що забезпечує обробку, збереження та надання відомостей про зареєстровані речові права на нерухоме майно та їх обтяження.

Відповідно до пункту 3 частини третьої статті 10 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” державний реєстратор під час проведення державної реєстрації прав, що виникли в установленому законодавством порядку до 1 січня 2013 року, а також під час проведення державної реєстрації прав, які набуваються з прав, що виникли в установленому законодавством порядку до 1 січня 2013 року, обов'язково запитує від органів влади, підприємств, установ та організацій, які відповідно до законодавства проводили оформлення та/або реєстрацію прав, інформацію (довідки, засвідчені в установленому законодавством порядку копії документів тощо), необхідну для такої реєстрації, у разі відсутності доступу до відповідних носіїв інформації, що містять відомості, необхідні для проведення державної реєстрації прав, чи у разі відсутності необхідних відомостей в єдиних та державних реєстрах, доступ до яких визначено цим Законом, та/або у разі, якщо

відповідні документи не були подані заявником, крім випадків, коли державна реєстрація прав, похідних від права власності, здійснюється у зв'язку із вчиненням нотаріальної дії та такі документи були надані у зв'язку з вчиненням такої дії.

Статтею 6 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” передбачено, що організаційну систему державної реєстрації прав становлять:

1) Міністерство юстиції України та його територіальні органи;

2) суб'єкти державної реєстрації прав: виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, Київська, Севастопольська міські, районні, районні у містах Києві та Севастополі державні адміністрації;

3) державні реєстратори прав на нерухоме майно (далі - державні реєстратори).

Виконавчі органи сільських, селищних та міських рад (крім міст обласного та/або республіканського Автономної Республіки Крим значення) набувають повноважень у сфері державної реєстрації прав відповідно до цього Закону у разі прийняття відповідною радою такого рішення.

Згідно з частиною першою статті 10 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” державним реєстратором є:

1) громадянин України, який має вищу освіту за спеціальністю правознавство, відповідає кваліфікаційним вимогам, встановленим Міністерством юстиції України, та перебуває у трудових відносинах з суб'єктом державної реєстрації прав;

2) нотаріус;

3) державний, приватний виконавець - у разі накладення/зняття таким виконавцем арешту на нерухоме майно під час примусового виконання рішень відповідно до закону.

Для отримання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, фізичним та юридичним особам необхідно звернутись до зберігача інвентаризаційної справи за місцем розташування об'єкта нерухомого майна з метою отримати послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

Відповідно до інформації отриманої від КП “ЮМБТІ” дана послуга надається на платній основі.

Отже, за таких обставин, у розумінні абзацу тринадцятого статті 1 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, та пункту 5.1 Методики товаром та товарними межами ринку є послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

Споживачами цих послуг є фізичні та юридичні особи, які мають на меті отримати відповідну послугу.

4.3. Визначення територіальних (географічних) меж ринків

Згідно з пунктом 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

Відповідно до пунктів 1.4, 1.5 Інструкції, в редакції, яка діяла до 04.01.2013, технічну інвентаризацію новозбудованих (реконструйованих) та наявних об'єктів виконують за рахунок замовників комунальні підприємства – бюро технічної інвентаризації. На підставі матеріалів технічної інвентаризації складаються інвентаризаційні справи та технічні паспорти. Матеріали технічної інвентаризації є майном бюро технічної інвентаризації та слугують підставою для надання інформації згідно з чинним законодавством.

До 01 січня 2013 року діяло Тимчасове положення про порядок державної реєстрації права власності та інших речових прав на нерухоме майно, затверджене наказом Міністерства юстиції України від 07.02.2002 № 7/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 28.07.2010 № 1692/5), зареєстроване в Міністерстві юстиції України 18.02.2002 за № 157/6445 (далі – Тимчасове положення).

Пунктом 1.3 Тимчасового положення передбачалось, що державна реєстрація проводиться реєстраторами бюро технічної інвентаризації (далі – БТІ) у межах визначених адміністративно-територіальних одиниць, обслуговування на території яких здійснюється БТІ,

створеними до набрання чинності Законом України “Про внесення змін до Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень” та інших законодавчих актів України” та підключеними до Реєстру прав власності на нерухоме майно. Проведення державної реєстрації прав у межах території однієї адміністративно-територіальної одиниці реєстраторами декількох БТІ не допускається.

На території міста Южне Одеської області державну реєстрацію права власності на нерухоме майно до 01 січня 2013 року здійснювало КП “ЮМБТІ”.

Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг із надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, є територія, підпорядкована Южненській міській раді.

4.4. Часові межі ринку

Відповідно до пункту 7.1 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

Збереження матеріалів технічної інвентаризації, реєстрових книг та архівних справ у КП “ЮМБТІ” забезпечено шляхом створення відділу зберігання документації (окремі приміщення, з належними системами охорони, поліціями, відповідною ситемою доступу).

Рішенням Южненської міської ради від 28.03.2013 №790-VI затверджено “Порядок доступу до матеріалів технічної інвентаризації, реєстрових книг та архівних справ комунального підприємства “Южненське міське бюро технічної інвентаризації”” (далі — Порядок м. Южне).

Відповідно до пункту 2.1 Порядку м. Южне при проведенні державної реєстрації прав власності на нерухоме майно та реєстрації переходу прав власності, що виникли до 1 січня 2013 року, у разі потреби, державний реєстратор надсилає до комунального підприємства “Южненське міське бюро технічної інвентаризації” запит у письмовій формі.

Надання доступу до матеріалів технічної інвентаризації, реєстрових книг та архівних справ фізичним та юридичним особам що являються власниками нерухомого майна (чи уповноваженими власником особами), відповідно до пункту 3.1 Порядку м. Южне, проводиться на підставі письмової заяви (запиту).

Надання інформації з матеріалів технічної інвентаризації, реєстрових книг та архівних справ фізичним та юридичним особам, згідно з пунктом 3.5 Порядку м. Южне, проводиться на платній основі. Розмір плати встановлюється відповідно до чинного законодавства України.

Наказом від 28.12.2018 №01-01/8-ОД КП “ЮМБТІ” “Про затвердження норми часу та калькуляцій” затверджено вартість послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

Отже, ринок послуг із надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, є сталим.

Часовими межами ринку визначено період встановлення завищеної вартості послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, за рахунок завищення норм часу в період з 2019 та I півріччя 2020 року.

4.5. Визначення частки на ринку.

Згідно з пунктом 8.1 Методики обсяг ринку, на якому визначається монопольне (домінуюче) становище, визначається як загальний обсяг надходження товару на ринок.

Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 28.12.2012 № 658, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28.12.2012 за № 2212/22524, до Інструкції внесено зміни та доповнення, зокрема:

- технічна інвентаризація об'єктів нерухомого майна проводиться суб'єктами господарювання, у складі яких працює один або більше виконавців робіт з технічної інвентаризації, які пройшли професійну атестацію у Мінрегіоні України (абзац перший пункту 1.4 Інструкції);

- інвентаризаційна справа формується і ведеться на кожен об'єкт нерухомого майна на весь час його існування та зберігається в органі державної реєстрації прав за місцезнаходженням такого об'єкта (пункт 1.5 Інструкції).

Отже, із внесенням змін та доповнень до Інструкції з 01.01.2013 на ринку робіт з технічної інвентаризації поряд з комунальними БП отримали право діяти й інші суб'єкти господарювання.

Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 26.07.2018 № 186 (далі – Наказ № 186), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20.12.2018 за № 1442/32894, внесено зміни до Інструкції, та викладено її у новій редакції. Наказ набув чинності з 15.01.2019.

Ця Інструкція визначає механізм проведення технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна всіх форм власності, що здійснюють суб'єкти господарювання, і діє на всій території України.

Відповідно до пункту 27 Інструкції, інвентаризаційна справа формується і ведеться на кожен об'єкт нерухомого майна на весь час його існування та зберігається у зберігача за місцезнаходженням (адреса) такого об'єкта у паперовому вигляді. У разі ліквідації, реорганізації, зміни виду діяльності, припинення дії кваліфікаційного сертифіката суб'єкта господарювання передає матеріали технічної інвентаризації нерухомого майна до зберігача.

Пунктом 2 Інструкції передбачено, що:

- зберігач - юридична особа публічного права, яка здійснює зберігання інвентаризаційної справи за місцем розташування об'єкта нерухомого майна. Зберігач не проводить роботи з технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна;

- інвентаризаційна справа - сукупність матеріалів технічної інвентаризації, що характеризують об'єкт нерухомого майна і які є підставою для надання інформації про такий об'єкт. Інвентаризаційна справа має свій інвентаризаційний номер, який надає зберігач.

Рішенням Южненської міської ради від 28.03.2013 №790-VI затверджено “Порядок доступу до матеріалів технічної інвентаризації, реєстрових книг та архівних справ комунального підприємства “Южненське міське бюро технічної інвентаризації”” (далі — Порядок м. Южне).

Рішенням від 31.10.2019 №2086 виконавчий комітет Южненської міської ради визначив тимчасово зберігачем інвентаризаційних справ об'єктів нерухомого майна, розташованих на території Южненської міської ради Одеської області, комунальне підприємство “Южненське міське бюро технічної інвентаризації”.

Отже, враховуючи, що єдиним володільцем та розпорядником інформації про проведену державну реєстрацію прав власності на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, на території, підпорядкованій Южненській міській раді, яка міститься на паперових носіях, є КП “ЮМБТІ”, конкуренція на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію прав власності на нерухоме майно та їх обтяження, зареєстрованих до 01.01.2013, відсутня.

Інформація про зареєстровані речові права на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, необхідна фізичним та юридичним особам для реалізації їхнього права внесення відомостей про проведену державну реєстрацію прав власності на нерухоме майно та їх обмеження шляхом унесення відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та проведення робіт з технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна.

Виходячи з наведеного частка КП “ЮМБТІ” на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, на території, підпорядкованій Южненській міській раді у 2019 та I півріччі 2020 року становила 100 відсотків.

4.6. Визначення потенційних конкурентів.

Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової

інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

Нааявний адміністративний бар'єр входу на ринок, що пов'язаний із прийняттям рішення Южненської міської ради від 28.03.2013 №790-VI про затвердження "Порядку доступу до матеріалів технічної інвентаризації, реєстрових книг та архівних справ комунального підприємства "Южненське міське бюро технічної інвентаризації"" та рішення виконавчого комітету Южненської міської ради від 31.10.2019 №2086 "Про визначення зберігача інвентаризаційних справ об'єктів нерухомого майна, розташованих на території Южненської міської ради Одеської області"

Замовник робіт з технічної інвентаризації може самостійно обрати виконавця таких робіт, проте відповідно до зазначених рішень тільки КП "ЮМБТІ" надано повноваження щодо зберігання матеріалів технічної інвентаризації та інвентаризаційних справ, під час отримання замовниками послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

4.7. Встановлення монопольного (домінуючого) становища

Відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України "Про захист економічної конкуренції" суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку в нього немає жодного конкурента.

Отже, враховуючи вищезазначене, КП "ЮМБТІ" у 2019 та I півріччі 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року в межах території, підпорядкованій Южненській міській раді, як таке що не мало жодного конкурента на цьому ринку.

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 08.04.2004 № 76 затверджено Методичні рекомендації з питань застосування норм часу на роботи та послуги, що виконуються бюро технічної інвентаризації України (далі – Методичні рекомендації).

Згідно з пунктом 1.1 Методичних рекомендацій, вони є посібником до Збірника норм часу на роботи та послуги, що виконуються бюро технічної інвентаризації України (далі – Збірник норм часу), затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 21.11.2003 № 198, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12.02.2004 за № 188/8787.

Відповідно до пункту 1.2 Методичних рекомендацій, вони мають роз'яснювальний, інформаційний характер, деталізують порядок та методику застосування норм часу у процесі формування цін на послуги, що надаються населенню України.

Пунктом 1.12 Методичних рекомендацій передбачено, що кожне бюро технічної інвентаризації самостійно розраховує вартість однієї норми часу для встановлення рівня тарифу.

Наказом державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 21.11.2003 № 198, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 12.02.2004 за № 188/8787 затверджено Збірник норм часу на роботи, що виконуються суб'єктами господарювання, які здійснюють технічну інвентаризацію об'єктів нерухомого майна (заголовок Збірника в редакції наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства від 15.05.2015 № 106) - (далі — Збірник норм часу).

Згідно з пунктом 5 розділу "Загальні положення" Збірника норм часу у нормах часу враховано витрати часу для підготовки робочого місця, одержання завдання, одержання матеріалів постійного зберігання і здачі їх після завершення робіт та оформлення відомостей виконаних робіт.

Згідно з пунктом 6 розділу "Загальні положення" Збірника норм час для керівників груп (контролерів) враховано витрати часу на видачу завдань, визначення обсягів виконаних робіт, проведення навчань працівників груп, ведення обліку журналів польового контролю та

журналів виїзду виконавців на об'єкти, ведення звітності групи, забезпечення якісного виконання робіт.

Відповідно до пункту 9 розділу “Загальні положення” Збірника норм часу, норми часу на виконання робіт з технічної інвентаризації, оцінки та реєстрації майнових комплексів, об'єктів сільськогосподарських підприємств тощо визначаються з урахуванням цих норм.

Згідно з пунктом 10 розділу “Загальні положення” Збірника норм часу, до норм часу у разі скорочення терміну їх виконання, за згодою замовників, для фізичних осіб - до 3 днів, для юридичних осіб - до 10 діб застосовується коефіцієнт 2.

Згідно з роз'ясненнями Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України щодо застосування Наказу № 186, розміщеними на офіційному сайті Мінрегіону України 02.04.2019 у розділі “Житлово-комунальне господарство / Роз'яснення впровадження нормативно-правових актів”, “ціни на послуги зберігача встановлюються на підставі калькуляції, затвердженої керівником суб'єкта господарювання, з урахуванням вимог Збірника норм часу на роботи, що виконуються суб'єктами господарювання, які здійснюють технічну інвентаризацію об'єктів нерухомого майна, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 21.11.2003 № 198, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12.02.2004 за № 188/8787”.

Збірник норм часу, в редакції від 10.07.2015 складається з п'яти розділів, а саме:

1. Технічна інвентаризація і паспортизація об'єктів нерухомого майна, оцінка і переоцінка будинків, будівель і споруд.
2. Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта.
3. Інші роботи.
4. Технічна інвентаризація зелених насаджень.
5. Технічна інвентаризація інженерних мереж.

Отже, до вартості послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, не повинні включатись роботи, які не передбачені розділом 2 “Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта” Збірника норм часу, зокрема передбачені іншими розділами.

6. ОБСТАВИНИ, ЯКІ ПРИЗВЕЛИ ДО ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Вартість послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, яка надається КП “ЮМБТІ” (далі - Послуга) становила:

Рішенням виконавчого комітету Юженської міської ради від 11.12.2018 №1603 встановлено вартість однієї нормо-години на виконання робіт з 01.01.2019 року, які надає КП “ЮМБТІ” у розмірі:

- для бюджетних установ та населення — 154.75 грн. - година;
- для інших (крім бюджетних установ та населення) — 188.65 грн. - година.

На підставі наказу КП “ЮМБТІ” від 28.12.2018 №01-08/8-ОД розроблено та затверджено калькуляції КП “ЮМБТІ” на роботи пов'язані з наданням інформації з матеріалів технічної інвентаризації, реєстрових книг та архівних справ, зокрема, у розмірі **401,89 грн.** - для бюджетних установ та населення за 1 прізвище; **489,92 грн.** - для інших (крім бюджетних установ та населення) за 1 прізвище. Крім того, вартість зазначених послуг збільшується в залежності від кількості прізвищ на норму часу, яка становить 0.114 год. за кожне прізвище

До складу Послуг, яка надавались КП “ЮМБТІ” з 01.01.2019 входили такі роботи:

Пункт Збірника	Одиниця виміру	Зміст роботи	Норма часу (год)	Вартість
2.3	Довідка	Формування, друкування та видання довідки про наявність зареєстрованого права власності на об'єкт нерухомості на одне прізвище	0,850	

3.1	Договір	Приймання, укладання та реєстрація договору	1,170	
3.3	Справа	Розшукування інвентаризаційно-реєстраційної справи, унесення в книгу обліку видачі з архіву з позначкою про повернення	0,079	
3.4	Справа	Унесення інвентаризаційно-реєстраційної справи в книгу опису справ, що надходять в архів, і повернення справи на місце	0,060	
3.9	Об'єкт	Таксування виконаних робіт	0,190	
3.14	Документ	Видача документа замовнику	0,079	
3.15	Рахунок	Виписка рахунків	0,069	
3.18	Справа	Складання акта виконаних робіт	0,100	
		Разом:	2,597	

У ході аналізу структури робіт що входять до вартості Послуг встановлено, що КП “ЮМБТІ” безпідставно включило роботи, які не передбачені розділом 2 “Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта” Збірника норм часу.

Натомість такі роботи передбачені розділом 3 “Інші роботи”, а саме:

- параграф 3.1 – приймання, укладання та реєстрація договору (норма часу – 1,170 год.);
- параграф 3.3 – розшукування інвентаризаційно-реєстраційної справи, унесення в книгу обліку видачі з архіву з позначкою про повернення (норма часу – 0,079 год.);
- параграф 3.4 – унесення інвентаризаційно-реєстраційної справи в книгу опису справ, що надходять в архів, і повернення справи на місце (норма часу – 0,060 год.);
- параграф 3.9 – таксування виконаних робіт (норма часу – 0,190);
- параграф 3.14 – видача документа замовнику(норма часу – 0,079 год.);
- параграф 3.15 - виписка рахунків (норма часу - 0,069 год.);
- параграф 3.18 - складання акта виконаних робіт (норма часу - 0,100 год.);

Тож, КП “ЮМБТІ” до розрахунку Послуг включило роботи, які не передбачені розділом 2 “Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта” Збірника норм часу, а передбачені розділом 3 “Інші роботи”, що призводить до завищення вартості таких Послуг.

Зокрема, параграфом 2.3 розділу “Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта” Збірника норм часу, загальні норми часу на роботу “формування, друкування та видання довідки про наявність зареєстрованого права власності на об'єкт нерухомості на одне прізвище становить 0,850 год. за довідку, у тому числі норма часу становить для виконавця 0,761 год., для контролера – 0,089 год.

Отже, при розрахунку вартості Послуги КП “ЮМБТІ” завищило загальні норми часу (год.) на 1,747 год. за довідку на одне прізвище, що призвело до завищення в цілому вартості Послуги для бюджетних установ та населення — на 270,35 грн.; для інших (крім бюджетних установ та населення) — на 329,57 грн.

За відсутності конкуренції на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.

Отже, за сукупністю наведених обставин можна дійти висновку, що КП “ЮМБТІ” безпідставно включає певні роботи до складу Послуг, що в результаті призводить до завищення вартості на послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, в межах території, підпорядкованій Южненській міській раді.

7. ДІЇ ВІДПОВІДАЧА ПІСЛЯ ОТРИМАННЯ ПОПЕРЕДНІХ ВИСНОВКІВ У СПРАВІ

У відповідь на попередні висновки КП "ЮМБТІ" листом від 19.04.2021 №01-09-78 повідомило, що вартість Послуг було перераховано та до складу Послуг включено лише роботи передбачені параграфом 2.3 Збірника норм часу загальною нормою годин 0,850.

Так, наказом КП "ЮМБТІ" від 27.12.2020 №01-01/7-ОД затверджено та введено в дію з 01.01.2021 калькуляцію з надання Послуг терміном виконання три робочі дні, відповідно до якої до складу Послуг включено роботи з формування, друкування та видання довідки про наявність зареєстрованого права власності на об'єкт нерухомості на одне прізвище передбачені параграфом 2.3 Збірника норм часу загальною нормою годин 0,850, а вартість 1 норми часу для населення, бюджетних установ та для інших споживачів залишено без змін. Отже, вартість Послуги для населення та бюджетних установ на одне прізвище склала $0,850 * 154,75 = 131,54$ грн, а для інших - $0,850 * 188,65 = 160,35$ грн.

Таким чином КП "ЮМБТІ" припинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції передбачене пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді встановленні завищеної вартості на послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

8. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Ураховуючи, що КП "ЮМБТІ" у 2019 та I півріччі 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року в межах території, підпорядкованій Южненській міській раді, як таке що не мало жодного конкурента на цьому ринку, дії КП "ЮМБТІ", які полягають у встановленні завищеної вартості на послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до частини першої статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції", зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Згідно з пунктом першим частини другої статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції" зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до частини 3 статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції" зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

9. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

Відповідно до пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

За вчинене порушення законодавства про захист економічної конкуренції передбачається накладання штрафу відповідно до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Відповідно до звіту про фінансові результати (форма 2-м) розміру доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів робіт, послуг) КП "ЮМБТІ" за 2020 рік становив [інформація з обмеженим доступом] грн.

Обсяги наданих КП “ЮМБТІ” платних послуг з надання інформації (довідок) про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року за 2020 рік становили у кількісному виразі - [інформація з обмеженим доступом] шт., у вартісному виразі — [інформація з обмеженим доступом] грн.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 12¹ і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктом 32 Правил розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених Розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (зі змінами та доповненнями), адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що комунальне підприємство “Южненське міське бюро технічної інвентаризації” (ідентифікаційний код юридичної особи 22492593) у 2019 та I півріччі 2020 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року в межах території, підпорядкованій Южненській міській раді, як таке що не мало жодного конкурента на цьому ринку.
2. Визнати дії комунального підприємства “Южненське міське бюро технічної інвентаризації” (ідентифікаційний код юридичної особи 22492593), які полягають у встановленні завищеної вартості на послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України “Про захист економічної конкуренції”, у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
3. За порушення, вказане у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на комунальне підприємство “Южненське міське бюро технічної інвентаризації” (ідентифікаційний код юридичної особи 22492593) штраф у розмірі 900 (дев'ятсот) гривень.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф сплачується у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Згідно з частиною п'ятою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за кожен день прострочення сплати штрафу стягується пеня у розмірі півтора відсотка від суми штрафу.

Згідно з частиною восьмою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» комунальне підприємство “Южненське міське бюро технічної інвентаризації” зобов'язано протягом п'яти днів з дня сплати штрафу надіслати до Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 зазначеного Закону рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

